

Sygn. akt VI K 339/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2018 r.

Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu VI Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Robert Grześ

Protokolant: p.o. staż. Agnieszka Ćwiklińska

bez udziału Prokuratora,

po rozpoznaniu na posiedzeniu,

sprawy karnej:

M. P. s. H., E. z d. C., ur. (...), w S. W.;

oskarżonego o to, że:

w okresie od listopada 2015r. do dnia 10 maja 2015r. i od 24 maja 2016 do 22 maja 2017r. w P. uchylał się od ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego na rzecz swojej córki małol. N. B. określonego wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 29.04.2015r. o sygn. IV RC 97/15 na kwotę 500 zł miesięcznie, co spowodowało powstanie wskutek tego zaległości w wysokości łącznej stanowiącej równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych, a nadto naraziło małol. N. B. na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych,

tj. o przestępstwo z art. 209 § 1a kk

orzeka:

oskarżonego uznaje za winnego zarzucanego czynu popełnionego w sposób i okolicznościach wyżej opisanych,

tj. przestępstwa określonego w art. 209 § 1a kk

i za to **skazuje:**

1. na podstawie art. 209 § 1 a kk w zw. z art. 34 § 1 i § 1a pkt 1 kk w zw. z art. 35 § 1 kk, na karę ograniczenia wolności w wymiarze 1 (jeden) roku, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne, w wymiarze 30 (trzydzieści) godzin w stosunku miesięcznym,
2. na podstawie art. 72 § 1 pkt 3 kk w zw. z art. 34 § 3 kk, zobowiązuje oskarżonego do bieżącego łożenia renty alimentacyjnej na rzecz córki N. B.;
3. na podstawie art. 626 § 1 k.p.k. i art. 1, art. 2 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983 r., nr 49, poz. 223 z późn. zm.) oraz § 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym

(Dz. U. z dnia 26 czerwca 2003 r.), zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania w całości, w wysokości 120 (sto dwadzieścia) złotych oraz opłatę w wysokości 180 (sto osiemdziesiąt) złotych;

/-/ SSR Robert Grześ

UZASADNIENIE

W sprawie oskarżonego P. B. Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od listopada 2015 r. do dnia 10 maja 2015 r. i od 24 maja 2016 r. do 22 maja 2017 r. w P., oskarżony P. B. uchylał się od ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego na rzecz swojej córki, małoletniej N. B., określonego wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 29.04.2015r. o sygn. akt IV RC 97/15 na kwotę 500 zł miesięcznie, co spowodowało powstanie wskutek tego zaległości w wysokości łącznej stanowiącej równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych, a nadto naraziło córkę oskarżonego na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Oskarżony **P. B.** ma 49 lat, jest rozwiedziony, ma na utrzymaniu jedno dziecko. Posiada wykształcenie podstawowe, bez zawodu, jest bezrobotny, nie posiada dochodów ani majątku. Oskarżony był dotychczas karany sędownie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie następujących dowodów:

- wyjaśnień oskarżonego: P. B. (k. 40-42, 67-69),

- zeznań świadka: M. B. (k. 16-18),

- zebranych w sprawie dokumentów: zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa (k. 1), decyzji Prezydenta Miasta P. (k. 2, 7), zaświadczenia o bezskuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych (k. 3), wezwania (k. 4), pisma Komornika Sądowego (k. 13), kserokopii odpisu wyroku zaocznego Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 29 kwietnia 2015 r. sygn. akt IV RC 97/15 (k. 14), pisma Powiatowego Urzędu Pracy w P. (k. 23), zaświadczenia Centralnej Bazy Danych Systemu Informatycznego Prokuratury (k. 34-36), informacji ze zbioru Centralnej Ewidencji Osób Pozbawionych Wolności (k. 47-48), karty karnej (k. 60-62, 74-76, 91-93).

Oskarżony **P. B.** przyznał się do zarzucanego mu czynu i odmówił składania wyjaśnień, odpowiedział jednak na pytania, podając, że jego dochód wynosił jedynie 728 zł, w związku z czym nie miał środków, aby płacić alimenty. Oskarżony złożył także wniosek o dobrowolne poddanie się karze zaproponowanej przez prokuratora. Sąd dał P. B. wiarę w całości, gdyż w świetle przyznania się przez niego do zarzucanego mu czynu, nie było podstaw, aby uczynić inaczej.

Za wiarygodne Sąd uznał także zeznania świadka **M. B.**. W swoich zeznaniach świadek opisała jak przedstawia się jej sytuacja życiowa oraz, że jej dochody nie pozwalają na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych małoletniej córki N. B. i w tym zakresie musiała korzystać z pomocy Państwa, jak i swojego obecnego partnera. Kobieta wskazała też, że oskarżony nie interesuje się dzieckiem od momentu kiedy rozstali się. Sąd dał świadkowi wiarę w całości, gdyż sam oskarżony przyznał, że nie łożył na dziecko.

Dokumenty zebrane w sprawie Sąd ocenił jako wiarygodne i w pełni przydatne dla rozstrzygnięcia. Zostały one sporządzone przez uprawnione do tego podmioty, w przepisanej formie, strony nie kwestionowały ich prawdziwości, a Sąd nie miał podstaw by czynić to z urzędu.

Sąd zważył co następuje:

Oskarżony stanął pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 209 § 1a k.k.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe doprowadziło Sąd do przekonania, iż oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu.

Przedmiotem ochrony przepisu art. 209 k.k. są rodzina i instytucja opieki. Chodzi o zabezpieczenie materialnych podstaw egzystencji dla osób najbliższych sprawcy oraz tych, których prawa w tym zakresie wynikają z orzeczenia sądowego lub ustawy (Jodłowski [w:] Wróbel, Zoll II/1, s. 905; por. też postanowienie SN z 20.04.2001 r., V KKN 47/01, OSP 2002/3, poz. 43, z glosą Wąska, tamże). Wyrażany bywa też pogląd, że przedmiotem ochrony jest także prawo do alimentacji (Wąsek, Warylewski [w:] Wąsek, Zawłocki I, s. 1236; tak też Pusz, Uchylenie, s. 1450 i n.; Tobis, Główne, s. 65). Strona przedmiotowa przestępstwa stypizowanego w § 1 wyraża się w uchyłaniu się od ciężącego na sprawcy wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości. Dla bytu przestępstwa z art. 209 § 1 konieczne jest, aby łączna wysokość zaległości powstałych wskutek uchylenia się od wykonania obowiązku alimentacyjnego stanowiła równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące. Artykuł 209 § 1a ustanawia kwalifikowany typ przestępstwa niealimentacji. Surowszej odpowiedzialności podlega ten, kto uchyłając się od wykonania obowiązku alimentacyjnego z § 1, naraża osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Chodzi o konkretne narażenie na to niebezpieczeństwo; mamy zatem do czynienia z przestępstwem skutkowym z zaniechania (a skutkiem jest właśnie to narażenie na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych). N. jest przestępstwem indywidualnym, jego sprawcą może być bowiem jedynie osoba, na której ciąży obowiązek alimentacyjny (określony co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową). Przestępstwo niealimentacji (określone w § 1) może być popełnione jedynie umyślnie, w obu postaciach zamiaru. Wydaje się również, że nie ma przeszkód, aby znamię skutku określone w art. 209 § 1a (tzn. narażenia na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych) mogło być objęte zarówno zamiarem bezpośrednim, jak i ewentualnym (Wąsek, Warylewski [w:] Wąsek, Zawłocki I, s. 1254; Jodłowski [w:] Wróbel, Zoll II/1, s. 926).

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż w świetle przedstawionych powyżej dowodów, sprawstwo, jak i wina oskarżonego nie budzą, w ocenie Sądu, żadnych wątpliwości, w szczególności, iż oskarżony przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu.

Jednocześnie oskarżony P. B. złożył wniosek o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej, a następnie podpisał oświadczenie, wyrażając tym samym zgodę na wymierzenie mu zaproponowanej przez oskarżyciela kary: kary 1 roku ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym, zobowiązania do bieżącego łożenia renty alimentacyjnej na rzecz córki N. B. oraz obciążenie go kosztami postępowania i opłatą.

W ocenie Sądu stan faktyczny niniejszej sprawy jest oczywisty i jego analiza prowadzi do wniosku, iż oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu, gdyż wynika to z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności zeznań świadka M. B., a także wyjaśnień samego oskarżonego.

Oskarżony P. B. jest zdalny do przypisania mu winy, nie zachodzą wobec niego okoliczności wyłączające odpowiedzialność karną określoną w kontratypach.

Poddając gruntownej, a jednocześnie swobodnej ocenie zgromadzony w przedstawionej sprawie materiał dowodowy, kierując się przy tym wskazaniem zawartym w przepisie art. 7 k.p.k., Sąd uznał winę oskarżonego P. B. za bezsporną i w pełni udowodnioną.

Zgodnie z art. 335 § 2 k.p.k. prokurator może dołączyć do aktu oskarżenia wnioski o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar lub innych środków przewidzianych za zarzucany mu występki, uwzględniających też prawnie chronione interesy pokrzywdzonego, jeżeli okoliczności popełnienia przestępstwa i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości, oświadczenia dowodowe złożone przez oskarżonego nie są sprzeczne z dokonanymi ustaleniami, a postawa oskarżonego wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte. Do

wniosku stosuje się odpowiednio przepisy § 1 zdanie piąte i § 3 zdanie drugie. Do aktu oskarżenia nie stosuje się przepisów art. 333 § 1 i 2 k.p.k.

Sąd uwzględnił wniosek prokuratora o wymierzenie ustalonej wraz z oskarżonym kary i orzekł ją w wyroku.

Na podstawie art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1 i 1a pkt 1 k.k. Sąd orzekł karę 1 roku ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym.

Sąd uznał, iż kara grzywny w niniejszym przypadku nie spełniałaby swej roli z uwagi na fakt, iż oskarżony jest obecnie osadzony w zakładzie karnym, jest osobą bezrobotną, nie osiągającą dochodów. Przepięstwo, którego się dopuścił polegało na nielożeniu na rzecz swojej małoletniej córki renty alimentacyjnej wynikającej z prawomocnego wyroku Sądu. Z uwagi na nałożenie przez Sąd niniejszym wyrokiem obowiązku lożenia na rzecz małoletniej N. B. alimentów, niezasadnym byłoby orzekanie wobec oskarżonego kary grzywny, która dodatkowo obciążałaby go finansowo i mogłaby ujemnie wpływać na utrzymywanie przez P. B. swojej córki. Gdyby natomiast oskarżony nie uiszczył grzywny, pojawiłaby się konieczność wymierzenia kary zastępczej.

Kara pozbawienia wolności byłaby, zdaniem Sądu, karą zbyt surową, zważywszy na to, iż koniecznym jest, aby oskarżony podjął pracę, zaczął osiągać dochód i lożyć na swoje dziecko. Pozbawienie wolności oskarżonego opóźniłoby rozpoczęcie wykonywania nałożonego na niego przez Sąd obowiązku, a nadto mogłoby wpływać na niego demoralizująco.

Kara ograniczenia wolności, zdaniem Sądu, jest w niniejszym przypadku karą najbardziej adekwatną, po pierwsze z uwagi na jej nieizolacyjny charakter, co ma znaczenie ze względu na konieczność podjęcia pracy przez oskarżonego i utrzymywanie małoletniego dziecka. Praca na cele społeczne przyczyni się do konieczności zadośćuczynienia społeczeństwu za popełnione przestępstwo, także zmusi oskarżonego do pewnej dyscypliny, a długotrwały charakter tej kary, orzeczonej w wymiarze 1 roku, pozwoli oskarżonemu na przemyślenie swojego postępowania i uzmysłowienie mu, że popełnianie przestępstw nie popłaca i zawsze spotka się z reakcją wymiaru sprawiedliwości. Cele kary, zdaniem Sądu, w niniejszym przypadku zostaną osiągnięte w pełniejszym wymiarze poprzez dłuższą karę ograniczenia wolności, którą oskarżony będzie wykonywał przez okres 1 roku, niż krótszą karę pozbawienia wolności, kiedy po opuszczeniu zakładu karnego oskarżony szybko mógłby zapomnieć o popełnionym przestępstwie. Podkreślić także należy, iż w przypadku nie wywiązywania się oskarżonego z obowiązku wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne, zawsze możliwym będzie wymierzenie zastępczej kary pozbawienia wolności.

Kara ograniczenia wolności jest karą alternatywną dla krótkoterminowej kary pozbawienia wolności lub trudnej do spłacenia grzywny. Sankcja ta zawiera w sobie wszystkie elementy kary, a więc spełnia cel retributywny (nieodpłatna praca, zakaz zmiany miejsca stałego pobytu bez zgody sądu) oraz cele prewencyjne (efekt edukacyjny pracy, praca na cele charytatywne, integracja przestępcy ze społeczeństwem i społeczeństwa z przestępcą) - a pozbawiona jest wad kary pozbawienia wolności (kontakt sprawcy ze środowiskiem więziennym, jego podkultura, brak stygmatyzacji bycia więźniem i często związany z tym efekt odrzucenia tak w środowisku zawodowym, jak i rodzinnym). Kara ograniczenia wolności jest postrzegana jako kara alternatywna dla grzywny, która to kara bardzo często w stosunku do osób niezamożnych oznacza albo dalsze zubożenie rodziny lub innych osób pozostających na utrzymaniu skazanego, albo krótkoterminowej kary pozbawienia wolności (zamienna), której to właśnie kary Sąd - decydując się na wymierzenie kary ograniczenia wolności - chciał uniknąć (M. Szewczyk, Komentarz do art. 34 Kodeksu karnego, 2016, Lex).

Główną wartością kary ograniczenia wolności - w odróżnieniu od kary pieniężnej - jest praca. Praca ma bowiem nie tylko stanowić dolegliwość dla sprawcy, lecz także ma ogromny walor wychowawczy i edukacyjny. Decyzja o wyborze reakcji karnej za popełnione przestępstwo w postaci orzeczenia kary ograniczenia wolności wynika właśnie z potrzeby szczególnego oddziaływania wychowawczego na sprawcę, a nie prostego pozbawiania go dochodu. Tam gdzie wystarczy sama dolegliwość finansowa, tam Sąd orzeka grzywnę, tam zaś gdzie potrzebne jest bardziej wychowawcze oddziaływanie - orzeka karę ograniczenia wolności. Praca ma bowiem nie tylko stanowić dolegliwość dla sprawcy, lecz także wdrażać skazanego do pracy już po odbyciu kary, uczyć go sensu i wartości pracy oraz również swego rodzaju pokory przez często publiczne wykonywanie pracy. Kary ograniczenia wolności ma wpływ na kształtowanie społecznie

pożądanych postaw oskarżonego i oddziałuje na niego poprzez społecznie użyteczną pracę (por. M. Szewczyk, Kara..., s. 201-202; B. Kunicka-Michalska, Kara... i cytowana tam literatura).

Na podstawie art. 72 § 1 pkt 3 k.k. w zw. z art. 34 § 3 k.k. Sąd zobowiązał oskarżonego do bieżącego łożenia renty alimentacyjnej na rzecz córki N. B..

Tak ukształtowana kara, w ocenie Sądu, nie przekracza stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości, spełniając jednocześnie tak dyrektywy prewencji generalnej, jak i indywidualnej.

O kosztach Sąd orzekł jak w punkcie 3 wyroku, mając na uwadze zasadę ponoszenia kosztów postępowania przez oskarżonego. Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania i opłatę.

/-/ SSR Robert Grześ